

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 223.

V Ljubljani, v soboto 29. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

O katoliškem šolstvu.

Govoril na II. slovenskem katoliškem shodu prot. dr. Ant. Medved.

Vaša eminenca! Preuzvišeni, presvitli knezi in skofi! Slavni zbor!
»Viste luč sveta!« S temi vznesenimi besedami je nagovoril naš Izveličar svoje apostole.

Luč! — Ah, kdo se je ne veseli! Ona ogrova, oživlja, razveseljuje. Kjer sije luč, tam cvete življenje, — kjer pa luči ni, tam vlada kruta smrt. Radi tega je vsegamogočni Stvarnik zaklical pred vsem: »Bodi luč!« Še-le potem je vstvaril neobsežni vesmir.

Tolik pomen ima luč v vesoljni naravi.

A enak pomen ima tudi v duševnem oziru. Vsaj vemo, da pomeni luč i prosveto, napredek, kulturo. Kjer se prava, ublažena in plemenita prosveta širi, tam se narodi probujajo, krepijo in z orjaško silo posegajo v svetovno zgodovino; brez prosvete pa nazadujejo, ginejo, izumirajo.

Kdo torej ne bi po luči prave omike in prosvete hrepenel? Kdo je ne bi z vsem srcem narodu želel, ako ga istinito ljubi?

Da! Želel posebno dandanes, ko o tej luči vse govori, ko se ž njo vse ponaša, ko ljudstva cenimo edino po njej!

Se-li ne imenuje sedanji vek »doba razsvitljenja«, »doba prosvetne luči?« S tem visoko donečim priimkom se hoče sedanji vek pred vsemi svojimi predniki ponašati, zroč na nje z nekakim pomilovanjem...

Zasluzi li tekoča doba ta laskavi priimek? Se-li sme tako nazivati?...

Priznajmo: da! V mnogoterem oziru brezdvomno. V marsičem namreč vidimo velikanski napredek. Človeški duh prodira in hiti naprej, neprimerno hitro naprej v vedi in umetnosti, v novih nazorih in v nečuvnih iznajdbah. Kdo bi tajil, da je vstrajna marljivost človeškega duha zasledila umotvore in iznajdbe, o katerih prejšnji časi niti pojma niso imeli. Brzjav, ki v trenutku zemljo obkroži, parni stroji, ki z neverjetno hitrostjo drvi po kopnem in po morju, neštivilne električne priprave... in tako dalje, so nam dovolj jasni dokazi.

Kaj ne da, — izraz »doba razsvitljenja«, ni brez pomena.

A vprašanje nastane: Od kod ta prosveta sedanjega veka? Od kod je prošnila luč, ki tako žarno obseva delovanje človeškega duha?

Odgovor: iz šole!

Šola je vir današnjemu probujenju; v šoli se je položil temelj novodobni prosveti. Razumimo pa pod besedo »šola« ves obširni, vendar tesno spojen organizem od priproste ljudske učilnice gori do gimnazije in realke, akademije in do vseučilišča.

Toda, — od kod so šole? Kdo je pa nje ustanovil?

Na le-to vprašanje odgovorimo, ako se vrnemo k onim besedam Gospodovim, ki se glasé: »Vi ste luč sveta!«

Slavni zbor! Sedaj pa naj dvigne ponos naša srca! Kajti nobena druga vera, nobena druga družba ne more o sebi reči, kar mi katoliški zborovalci smelo in z zadoščenjem o svoji materi, katoliški cerkvi trdimo: Šola v današnjem pomenu, šola sedanje dobe, je ustanovitev svete

katoliške cerkve. Rečem katoliške cerkve! Zakaj ni še bilo drugih veroizpovedanj, ki se tudi krščanska imenujejo, ko je že sv. cerkev šole ustanovljala. (Odobranje.)

Svetovna zgodovina mora pohvalno priznati to neprecenljivo zaslugo sv. cerkve. V tem oziru ni nikdo toliko storil, kakor ravno sv. cerkev, katero s ponosom svojo imenujemo. Ako katoliška cerkev ne bi bila nobene druge zasluge si pridobila, morala bi zgodovina njeno vero najplemenitejšo med vsemi drugimi imenovati že zaradi tega, ker je šole ustanovila, to velevažno sredstvo za razširjanje prosvete in omike.

Na apostolih temelji in sloni katoliška cerkev, na cerkvi pa temelji novodobna šola!

Vidite torej, kako se uresničujejo Odršenikove proroške besede: »Vi ste luč sveta!«

Da pa šola, od katoliške cerkve ustanovljena, svoj prvotni in edino pravi namen doseže, mora imeti potrebne lastnosti: Med njimi zavzema prvo mesto lastnost: da je in da ostane šola verska, pri nas toraj katoliška! Ta lastnost ji je tako bistvena, da si dobre šole brez nje niti misliti ne moremo. (Odobranje.)

Zakaj ne?

I. Ker je šola, kakor smo že omenili, last katoliške cerkve.

II. Ker to zahteva njen vzvišeni namen. Naše slovensko ljudstvo je, hvala Bogu, katoliško ljudstvo. Zato sme tudi po vsej pravici zahtevati, da se njegovi šoli verski, katoliški značaj ohrani. Kdor bi njega omadeževal, kratil bi katoliški cerkvi svete pravice in bi ob enem oviral dosego pravega šolskega namena.

Na to opozorit s tisto resnobo in odločnostjo, ki pristojna tako neizmerno važnemu ter za ves narod merodajnemu predmetu, bodi namen mojim skromnim besedam!

I.

Slavni zbor! Kako tužne so pač bile razmere v Evropi, ko je stopila katoliška cerkev na pozorišče! Okrog sredozemskega morja se je razprostiralo rimsko cesarstvo, ki se je od leta do leta hitreje in globlje

pogrezalo v brezno strahovite propalosti. V verskem in npravstvenem oziru je prevladalo toliko gorostasni zmot, da so plemenitejši možje s studom zrli na ljudstvo ter so obupali nad boljšo bodočnostjo. »Odi profanum vulgus et arceos; sovražim navadno ljudstvo in se ga ogibljem, pravi pesnik Horacij. Neukročene strasti, pohot in nezmernost, so tirale milijone v pogin; ljudstvo samo si je kopalo grob.

Kakor grozovit morski naval prihrulo je še vrhu tega znano preseljevanje narodov. V krvavih bojih, med nečloveškim klanjem in požiganjem izginili so zadnji sledovi grško-rimske kulture. Prej cvetoče pokrajine so bile opustošene, stotera mesta razdejana, cele dežele so bile le tužna pogorišča, na katerih so tu in tam proti nebu razvaline štrlele.

A še žalostnejši, kakor pogled po opustošenih krajih, bil je položaj takratnih narodov v kulturnem oziru. Ljudstvo je bilo podivjalo; neprestano ropanje in neštivilni umori so ugonobili v narodih čisto vest; oduševljenje za npravstvenost je bilo vničeno, vsa plemenitost je minula.

V najtužnejših razmerah jela je takrat cerkev delovati. Razširjala je luč sv. vere in ž njo blagodejno omiko. Nikdar se ni tako jasno pokazalo, kakor takrat, da sta si krščanstvo in prava, vsega človeka v dušnem in telesnem obsegu osrečujoča prosveta, neločljivi sestri: procvita prva, procvita i druga; a nasprotno, gine ta, gine i ona! (Klici: Tako je!)

Pogumno je sv. cerkev pričela svoj delokrog. Pokristijanila je po nepopisnih naporih Evropo, ne oziraje se na preobilne žrtve svojih oznanjevalcev, med katerimi so mnogoteri tudi kri za svoje plemenite nazore in uzore prelili. A kakor vero, razširjali so istotako prosveto. Kdo je ohranil dragocene ostanke grško-rimske omike? Katoliški samostani, kojih tihi in vneti prebivalci so proučevali in razširjali klasično slovstvo.

Kdo je seznanil evropske narode z začetnimi nauki prave omike? Niso-li bili to katoliški misijonarji med narodi, občeudovanja vredni apo-

LISTEK.

Vzori in boji.

Motil bi se, kdor bi trdil, da dolenjski liberalni politik, ki prodaja svojo modrost parkrat na mesec po »Slov. Narodu«, nima vzorov, ali pa celo, da se ne bojuje. Dobe-sešno seveda ni res, da ima ta mož vzore, ker ima samo vzor, le enega samega ima, toda ta mu napolnjuje srce in dušo; srce in dušo pravimo, dasi se podamo s tem v nevarnost, da nam bo mož, poln »moderne vednosti«, v »Slov. Narodu« morda na dolgo in široko dokazoval, kakšni starokopitneži smo, ker danes, ko inteligenca obožuje darvinizem, pišemo o njegovi duši. En vzor torej ima ta mož in ta vzor je: uničenje klerikalizma.

Za ta vzor se tudi bojuje, in v terek vihti z velikansko vneto bojno kopje proti klerikalcem po »Slov. Narodu«. Kakor pa je njegov vzor jednoličen, tako mnogobrojno in raznoliko je njegovo bojno orožje. Vedno nam, pišočim o bojih tega moža, prihaja na um deček, ki »se gre vojake«. Sabljo ima, pušo ima, celo bodalo, vse iz lesa. Ko bi

bilo vse to orožje pravo in dobro, človek bi se ga skoro bal.

Mož kliče torej kmete v volilno borbo za liberalno stranko. Jako nevkretno orožje pa je, ako kliče kmetom v spomin volitev v kmetijski družbi. Tu je bil kmet potisnjen v stran, gospod dolenjski politik, in tega kmet ne bo pozabil! Vam seveda navdaja prsi »nebeško veselje« nad to »zmago«, ali kmetom je ta dan odprl oči, pokazal jim je, česa se imajo nadejati od liberalne gospode, ki hoče povsodi kmetu gospodovati. Tako ste ponosni na tisto »zmago«, da pozabite na vso »moderno vedno«, ki jo sicer tako poveljujete, in v prav hudem nasprotju z Büchnerjem in drugimi takimi »izvirnimi« modrijani govorite o »nebeškem« veselju. Morda pa ne veruje mož več tako trdno »moderne vede«, to je tudi mogoče, in bo morda s časom, kakor njegov prijatelj g. dvorni svetnik, izražal transcendentalne misli. Morda postane celo klerikalen, kajti konstatovati moramo, da je mož odnehal že precej, ali hote ali nehote, tega seveda ne vemo. Preje je prepeval pesmice o uničenju klerikalnega zmaja, hude pesmice, dasi kratke, ker so bile namenjene za brzjavko in tu stane vsaka beseda 3 kr — 6 h, torej je

gostobesednost draga. Sedaj pa v terek v »Slov. Narodu« samo želi, da bi kmetje dali klerikalce decembra letos v mrzlo kopelj. Ta želja je torej mnogo krotkejša, nego ona po uničenju klerikalcev.

Star pregovor je, da vojska napravi nekatere ljudi rahločutne, in vedno se govori o bojevniki, ki imajo mehko srce. Dolenjskemu bojevniku je, kakor je videti, vojska popolnoma omehčala — mož ga ne zasluži očitnega priznanja, pa resnica naj se le tudi njemu nasproti pove — srce.

Želimo možu, ki je, kakor kaže želja po kopeli, postal pristaš rajnega Kneippa, torej tudi klerikalnega župnika, vse dobro, posebno pa tudi, da bi tudi sam na sebi skusil decembra, kar teli nesebično želi drugim, namreč dobrodejni upliv mrzle kopeli.

Ker že govorimo o bojih, ne moremo prezreti boja v našem gasilnem društvu. Naj bi oni, ki se nevstrašeno bojujejo za svoje kolege, za geslo: gasilno društvo gasilec, konečno zmagali. Če bi pa hoteli liberalci politiko zanesti v to občeokoristno društvo, naj se pa vrli gasilci ravna po receptu dolenjskega politika, ter naj jim privoščijo v ohlajenje potrebne mrzle vode.

Na božjo pot in razstavo.

XIII.

Monakovo, 25. avg.

Monakovo.

Že se je danilo, ko smo prestopili francosko mejo. Dva Bulgara sta tiščala svoji glavi v kot kupeja, dasi sta ves čas govorila francoski. Ko pa se na postaji sestanemo pri reviziji, tedaj me je eden nagovoril bolgarski: »Vi ste že opravili revizijo?« Ko mu pritrdim po slovenski, se je pogovor začel o rumunsko-bolgarskem zadnjem razporu. Toda potem se nismo več sešli in zrl sem skozi okno na lepa elzaška polja, preprežena s hmeljem in peso. Kmalu smo se ustavili v Štrasburgu. Hitro gremo pogledat čedno mesto, glavno v Elzasu. Najlepši kraj je monastir, ki kaže znake vseh dob gotskega zloga, od zgodnjega katedralnega do poznega flamboyantnega zloga. Čarobno je pročelje, ki ima horizontalne galerije, kakor Notre-Dame v Parizu; ima le eden zvonik, 142 metrov visok, kamen pa je rudečkast. V resnici impozantna, dovršena stavba. V cerkvi je tudi astronomična ura.

Precej poleg monastira nam je izvošček pokazal najstarejšo leseno hišo iz leta 1589,

stoli svete vere, a ravno tako vrli pionirji višje izobrazenosti! Povej svet, povej Evropa, si-li imela v prvem razvoju svoje omike v krščanski dobi druge učitelje, kakor skromne služabnike sv. cerkve! Ali ne vemo, — neovrgljiva resnica svetovne zgodovine nam to priča, — da so bili sv. Patrik na Irskem, sv. menih Avgustin na Angleškem, sv. Remigij na Francoskem, sv. Bonifacij na Nemškem, sv. Ciril in Metod v slovanskih deželah prvi apostoli krščanstva in prvi učitelji dotičnih narodov! Nista-li sv. brata Ciril in Metod začela prva v Slovanih slovstvo gojiti? (Živahno odobravanje.)

Ko so pognale prve kali narodne izobrazenosti, jeli so katoliški samostani sistematično gojiti šolstvo v današnjem pomenu. Cerkevni zbori, školijske in provincijalne sinode ter mnogobrojni odloki rimskih papežev so zapovedali samostanom, da so morali v svojih prostorih osnovati takozvane »samostanske šole.« Pozneje so dobili škofje isto povelje, da so morali vzdrževati ob svojih prestolnicah »stolne šole.«

Slavni zbor! In te samostanske ter stolne šole so bile sto- in stoletja edine narodne šole. Menihi in posvetni duhovniki pa so bili edini narodni učitelji! (Tako je!)

Nadalje. Kateri izobrazenec ne ve, da Francozi v svojem velezaslužnem orleanskem škofu Teodulfu proslavljajo prvega organizatorja francoskih narodnih šol? Kdo ne ve, da je duhovnik Beda Venerabilis stvarnik ljudskega šolstva na Škotskem in Angleškem? Kdo ne pozna škofa Alknina, ki je preustrojl ljudsko šolstvo na Nemškem? Kdo še ni slišal toliko lepega o slovečem prijatelju cesarja Karola Velikega, o Pavlu Dija konu, ki si je preobilo zaslug pridobil za ljudsko šolstvo na Nemškem in Laškem?

Da! Narodno šolstvo je ustanovila cerkev po svojih odličnih zastopnikih od prvih početkov doli do novega veka, ko je kanonik Wimpfeling dajal prva navodila modernim šolam.

Toda čemu daleč segati v tuje kraje in v davne čase? Kaj pa nam pravi zgodovina naših slovenskih pokrajin? Ali ne vemo, da so bili še v tem stoletju ravno duhovniki skoraj edini učitelji slovenskega naroda? Kdo bo to tajil? Kdo še ni čital o ponkovskem kaplanu Pražnikarju, ki je tako modro ustanovil in sam vodil slovito učilnico na Ponikvi? Nam li ni znan Lavoslav Volkmer, sladki pesnik Slovenskih gor, ki je povsod, kjer je kaplanoval, šole ustanovljal? A s kakšnim slavošpevom naj še le omenim našega preslavnega škofa Slomšeka, kojega zaslugam se z najodličnejšim spoštovanjem klanja ves narod? Ni treba, da ga povzdigujem jaz; — vsaj ga imenujejo vsi učitelji, tudi liberalni, in ga morajo imenovati: prvega šolnika slovenskega! (Živahno odobravanje.)

ki pa je spodaj podzidana, da se ne podere vsled starosti. Ljudje govorijo globoko, »bierbas«, svet je sličen Švici.

Toda vlak odhaja. Čez Karlsruhe dojdemo v Stuttgart. Mesto ima lepo lego, okrog in okrog so gorice z nasajenimi trtami. Hiše po okolici so, kakor bi se skušale, katera bode ličnejša in različnejša od drugih: opeka vsake barve, napisi po strehah, izumetličeni členi ob fasadah — sploh spominja na švicarske hiše.

Iz Stuttgarta drčimo proti Ulmu, koder smo prestopili Donavo, ki še ni ravno velika, kajti začne še le dobro strugo iskati, ker izvira v bližnjem Švarcvaldskem gozdu. — Iz Ulma nam je bliščala naproti veličastna stolna cerkev v čistem gotskem slogu. Svet je močviren, šoto kopljeje po okolici, trta ne raste. Zvoniki so stereotipni z »bunko« na strehi (kupolo). Toda vlak hiti, saj ima tu železne prage pod seboj, in v eni uri smo že iz Augsburga v stolici Bavarske — »Biermetropole München« — v Monakovem.

Mesto stoji na ravnini, 519 metrov nad morjem, največ ob levem bregu reke Izar, ima 470.000 prebivalcev, med temi 84 odstotkov katolikov. Monakovo ima široke ulice, lepe trge, obilno umetnih zbirk, dosti

Navedeni možje so dika svojih narodov; stvarniki in preosnovatelji so ljudskega šolstva. Bili so istotako vneti apostoli prave omike, kakor so bili vrli in zaslužni delavci sv. cerkve! ...

Katoliška cerkev je celo redove ustanovila v povzdigo narodnega šolstva. Kanonik La Salle je osnoval red šolskih bratov; škof Wittmann je uvel šolske sestre, kojih ravno mi Slovenci ne moremo dovolj prehvaliti, ker nam odgajajo in rešujejo otroke ob nevarnih narodnih mejah; Uršulinke in Salezijanke imajo v prvi vrsti namen, mladino podučevati. Kdor je kedaj obiskal tak šolski samostan, ta je videl, kakšne mučenice v njem prebivajo, kojih življenje je posvečeno izobrazbi nadobudne mladine ...

Sedaj pa naj kdo reče, da cerkev nima za narodno šolo zaslug, ko je vendar očitno, da so jo njeni služabniki ustanovili! Kdo je njen začetnik? Kdo si je za njo pridobil prve in zato največje zasluge?

Cerkev, katoliška cerkev je mati sedanje šole! ...

A kakor nižje, tako je cerkev ustanovila tudi višje šole. V srednjem veku so bile srednje šole, naše gimnazije, v oskrbovanju skoraj izključeno le sv. cerkve. Njeni duhovniki so bili na njih edini učitelji. Le v samostanih in ob prestolnicah je prospevalo srednje šolstvo. Posebno vidimo to pri nas, v ožji domovini. Vsi veste, da so novo-meško gimnazijo do sedanje dobe vodili oo. frančiškani, katerim raditega ne bo nikdo neomejenega priznanja odrekel; o koliko dobrot so skazali dobri mladini! Celjska gimnazija je nastala po prizadevanju priprostega župnika; mariborsko gimnazijo je omogočil uzorni jezuit Hammer-Purgstall; latinske šole v Rušah so le duhovniki vodili, ter na njej odgojili mnogo vrlih mož duhovnega in posvetnega stanu, ki delajo čast predragi slovenski domovini ...

Prezreti posebno ne smemo delovanja katoliške cerkve v prospeh najvišjih šol: — vseučilišč. Vseučilišča so vrhunec vsega šolstva. Mogočni stebri so, na katerih sloni današnja izobrazba, sedanja prosveta. Povej nam pa, izobrazeni svet! Kdo jih je ustanovil?

Odgovor je le eden: Katoliška cerkev! (Tako je! Istina!)

Zgodovina nam pove, da je bila prva učilnica v smislu današnjih vseučilišč »katehetska šola« v Aleksandriji, koje dika sta bila njena voditelja Klement in veleučeni Origen, njeni požrtvovalni zaščitniki pa so bili škofje aleksandrijski. Oni so pri narodih vzbudili vzvišeni pojem o vseučiliščih, nazivajoč svojo šolo: τὸ ἱερὸν διδασκαλεῖον τῶν ἱερῶν μαθημάτων, sveto učilišče svetih znanosti. Kdo je kedaj lepše imenoval vseučilišča, kakor znači ta ganljivi, svetotajni priimek?

V srednjem veku so ustanovljali papeži visoke šole. Pod njihovim varstvom in nadzorstvom so delovale, oni so jih bogato obdarovali, oni so jih branili v mnogoterih

šol in slovi vzlasti po svojem pivu. Ima 31 pivovaren in izdela tri milijone hektolitrov piva na leto.

Po letu pride po 70 do 80 tisoč tujcev v mesto v enem mesecu. Ljudje so prijazni, dobrovoljni (gemüthlich). Otroci pozdravljajo duhovnika s tem, da se mu priklonijo in sežejo v roko. Cerkev je 54 katoliških (14 farnih). Znamenitejši so te-le: najstarejša je sv. Petra cerkev, romanska s petimi ladijami. Zidane so skoro vse cerkve iz opeke. Marijina cerkev (Frauenkirche) z dvema zelenima zvonikoma v obliki hruške, gotična; umetno izrezljani so leseni gotični oltarji, prižnica, križevi pot in dvanajst apostolov na stebrih. Na sredi cerkve visi velik lesen križ. Pod korom je mavzolej cesarja Ludovika Bavarskega. Za snago zelo skrbje Nemci in Francozi po cerkvah. Po vseh večjih cerkvah je strogo zabranjeno pljuvati. Tako je tudi v ti cerkvi napis od farnega urada: »Ali si upaš pljuvati pred kraljem? Ali pred Najvišjim kraljem nebes in zemlje si pa upaš?«

Sv. Mihaela cerkev je velika, v jezuit-skem zlogu zidana cerkev. — Teatinska cerkev je lepa, v rokoko zlogu zidana, s kraljevo ložo. — Sv. Ludovika cerkev ima ve-

služajih pred svetovnimi mogotci. Papež Aleksander III. je zapovedal škofom, da so morali podeliti vseučiliščnim profesorjem zdatne cerkvene beneficije; Honorij III. in Gregorij IX. sta samostanom ob velikih cestah velela, naj sprejemajo in brezplačno pogoščajo potujoče dijakke. V podporo revne vseučiliščne mladeži je dvorni kapelan Ludovika IX., Robert Sarbonne ustanovil prve stipendije, katere tisočim dijakom do današnjega dne omogočijo študije. Zgodovina človeške prosvete ne bo mogla rimske stolice nikdar dovolj prehvaliti za toli uspešno delovanje v prospeh višjih šol! Zasluge katoliške hierarhije v tem oziru so neizbrisljive, jasno kažejo, koliko je cerkev storila v povzdigo sedanje kulture.

Svoje delovanje pa ona še dandanes nadaljuje, tam, kjer je najbolj treba. Kdo nosi kulturo med nevernike, v tuji svet, med neolikane narode? Niso-li to katoliški misijonarji, ki gredo kot apostoli sv. vere in prave omike med divja ljudstva, ne, kakor popotniki, le z namenom, proučevati tuje šege in običaje, merit gore in reke, temveč i z namenom, narode učiti ter uvest v tempelj svetovne omike.

Kamor pride misijonar, sozida kape-lico, bolnišnico in šolo; v prvi služi Bogu, v drugi ljubezni do bližnjega, v tretji pa svetovni prosveti! Za to truda-polno, brezmejno naporno delo ne pričakuje nobenega odlikovanja, nobene pohvale. V smrtni nevarnosti, boreč se s stoterimi sovražniki, spolnuje to svojo vzvišeno nalogo. Koliko jih je že tudi s svojo krvjo proslavilo svoje delovanje!

Tako je cerkev delovala vse veke: od apostolskih časov do Janeza de Monte Corvino, od sv. Frančiška Ksaverija, apostola indijskega in japonskega, pa do plemenitega kardinala Lavigérieja, apostola tam doli v pekoči Sahari.

In sedaj naj kdo reče, da katoliška cerkev ne pospešuje omike, da je sovražnica omike in sovražnica šole! (Klici: Tako je!) V uredniški sobi je lahko udrihati po cerkvi, a naj mi kdo našteje liberalne urednike, ki so šli širit omiko in šole ustanovljat med divje narode, v vedni smrtni nevarnosti? Koliko jih pa je? (Burno odobravanje.)

Nima torej cerkev materinske pravice do šole? Ona jih je jela ustanovljati, sama, in samo ona jih je stoletja vzdrževala in vodila. Ona jim je bila veledušna pokroviteljica in varuhinja.

Šola je njena dragocena last! Do nje ima tisočletno zgodovinsko pravico. Cerkvi šolo vzeti se pravi: njej oropati najdražji zaklad. Kdor se te njene lasti dotakne, ruši svete pravice, on se oskruni, kakor tisti, ki pregrešno prestopa meje med svojim in tujim blagom! (Odobravanje.)

Vendar bi utegnil kdo to le pripomniti: Novodobna šola se je pač tu in tam sama ločila od cerkve; vrgla je prostovoljno od sebe vezi, ki so jo družile dolgo vrsto let s cerkvijo.

Kaj naj odgovorimo taki opazki?

liko sliko na presno od Cornelija: poslednja sodba. A najlepša cerkev je brezdvomno sv. Bonifacija bazilika, zidana v romanskem zlogu od kralja Ludovika I. s petimi ladijami, na vsaki strani po 16 stebrov, ob stelah mozajiki, portreti papežev nad kapiteli, slike iz življenja sv. Bonifacija pod slikami okni, leseno ostrešje pa služi ob enem za strop, je lepo barvano in risano. Pred pročeljem je lopa s stebri.

Kraljeva prestolica je posnetek Pitti-jeve palače v Florenci in ima pred seboj dvorni vrt z lepimi nasadi. Proti jugu je lopa vojskovodij s kipi bavarskih generalov Tilly-ja (+ 1632) in Wrede-ja (1838). Ob gosposki Ludovikovi cesti stoji velika palača dvorne in državne knjižnice, veličastno poslopje vseučilišča, na koncu pa zmagovalna vrata, posnetek Konstantinovega slavoloka v Rimu. Ako gremo skozi Karlov trg, na katerem stoji obelisk, postavljen na čast 30.000 Bavarcem, ki so pali z Napoleonovo vojsko na Ruskem, po Bazarski cesti, pridemo pred staro pinakoteko, ki hrani spodaj zbirko vaz, zgoraj pa slike starih slikarjev. Precej poleg je nova pinakoteka, ki obsega v pritličji zbirko slik na porcelan (281 kosov) in stane 200.000 mark, ki jih je založil kralj Ludo-

Kratko tako-le: Videli smo — zgodovina nam to neovrgljivo spriduže — da je šola hči katoliške cerkve. Sveta dolžnost dobre hčere pa je, biti hvaležna svoji ljubi, dobri materi. Žalibog se vendar dandanes pogosto zgodi, da se hčer, ko le nekoliko odraste, sramuje svoje drage matere, ki ji je dala življenje ter je za njo žrtvovala svoje najboljše moči. Taki hčeri se mora, se ve, priznati, da je emancipirana, hvaliti je pa radi tega nikdo ne bo. Pošteno srce drugače o njej sodi. Emancipirana hčer ne more prevreči naravnega reda!

No, sedaj pa to obrnite na šolo, ki se je ločila od cerkve! Šola je hčer katoliške cerkve. Naj nikdar ne pozabi tega svojega naravnega razvoja in očitnega razmerja!

Da bi le tudi vedno ostala taka hčer, ki ima plemenito in hvaležno srce! (Živahno odobravanje.) (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. septembra.

Voltveno gibanje. Najživahneje gibanje se je razvilo na Dunaju in na Nižje-Avstrijskem. Krščansko-socijalni poslanec Axmann je že proglašen kandidatom za peto skupino, istotako Schlesinger in Prochazka. Bolj trda pa prede kandidaturi bivšega poslanca Wedrala, proti kateremu delujejo ožji Luegerjevi somišljeniki. — Mesto dosedanjega poslanca Swiezy-ja bo kandidoval željni poslanec dr. Michejda. — Obširen volivni oklic so izdali včeraj voditelji štajerske konservativne stranke. V oklicu pravijo mej drugim, da bo stranko vodila i nadalje vestranska pravičnost, kot se to spodobi krščanski stranki, da pa bo seveda ostala zvesta svojemu nemškemu programu. Delala bo vsikdar na to, da se ublažijo nasprotja in prične v zbornici s toli potrebnim delom, ker je le predobro znano, da ima vsa sedanja gonja le ta namen, da se pripomore cerkvi in ljudstvu sovražnemu liberalizmu zopet do nadvlade. — Vodstvo kluba nižjeavstrijskih konservativnih veleposestnikov sklicuje člane k razgovoru na 18. oktobra. — Shod zaupnikov za gorenje Štajersko je soglasno odobril kandidato Schoiswomla za peto skupino. Resnega nasprotnika bo našel le v socijalnih demokratih, ker je nemški nacijaalec Eder, v svesti si gotovega poraza, le kandidat za silo.

Obstrukcija proti obstrukciji. Od razpusta drž. zbora sem se pečajo razni avstrijski politiki z vprašanjem, kedaj in kako se zboljšajo parlamentarne razmere v Avstriji. Trezni in pametni opazovalci sedanjih razmer so bili že davno jedini v tem, da nove volitve ne dovedo do zaželenega smotra, nasprotno bo pa, kakor je te dni izjavil bivši predsednik dr. Fuchs, novi parlament še za 30% radikalnejši, torej nespособnejši za delo. V novi poslanski zbornici tedaj ne bo zaželenega miru, mogoče ne pride niti do volitve predsednika in nihče se ne bo čudil, ako bodo novi zastopniki po preteku jednega ali dveh tednov zopet

vik I. V prvem nadstropju pa je izpostavljenih 921 slik raznih novejših slikarjev, največ bavarskih, večje ali manjše umetnostne vrednosti.

Spomina vredna je gliptoteka, ki jo je postavil tudi kralj Ludovik I. za 1.306.000 gld. — Nadalje je na Maksimilijanovem trgu krasen vodomet (Wittelsbacher), znamenit je »Kindl-Keller«, ki ima dvorano, merečo 2300 kvadr. metrov.

Naposled gremo še čez Terezijin travnik k Bavariji z bavarsko lopo slovečih mož. Bavarija je iz železa ulit kip, 19¹/₂ m. visok ter predstavlja Bavarsko z levom ob nogah in z zmagovalnim vencem v roci. Kip je votel in v njegovi glavi lahko stoji šest ljudi.

Ali ustavimo se! Kdor je v par tednih poprej prehodil in pregledoval najmanj deset večjih mest, vzlasti če je na potu iz Pariza in razstave, se mu zdi to mestno življenje že prevsakdanje, te velike hiše že premonotonne, te razne cerkve premnogoštevilne, duh tirja izpremembe, srce želi venkaj iz mesta v pravo naravo. In tako je bilo.

doma. In kaj se zgodi potem? Prične se brez dvoma prava absolutistiška doba, vlada brez parlamenta. Načrt take vrste vladanja smo pred nekaj časom že objavili, sedaj ga pa zopet in sicer v določni obliki podaja »D. Corr.« Po tem načrtu bi vlada vodila vladne posle samo s pomočjo gospodske zbornice, katere člani se imenujejo. Vladne predloge, tičoč se državnih potreb, bi sicer tudi nadalje došle najprej poslanski zbornici, a ta bi v določenem roku morala oddati svoj votum, in potem se predloži takoj gospodski zbornici. Tu vlada navadno nikdar ne zadene ob resen odpor, in tako bi se predloge uzakonile, ne da bi jih odobrila poslanska zbornica. — Na tak način vladanja se baje že resno misli v merodajnih krogih in išče pot za odstranitev glavnega načela ustavnih držav, mesto da bi se potem splošne in jednake volilne pravice apelovalo na ljudstvo, katero izključno imej pravico vladanja v ustavni državi poleg krone in odgovorne vlade.

Kompromis mej Čehi in Nemci se je sklenil v sredini seji praške trgovinske in obrtne zbornice, ko se je vršila razprava o premembi volivnega reda za to zbornico, in dotični kompromisni predlog je bil vsprejet soglasno. Ta kompromis je tem pomenljivejši, ker se je sklenil sredi najhujšega narodnostnega boja. Nekateri listi se tem povodom vprašujejo, ali bi ne bil mogoč kompromis tudi na ostali črti? Mogoč bi bil, a ne samo na račun Čehov.

Ukor dr. Stadlerju in prihodnje volitve. Avstrijski in mažarski židovsko-liberalni listi ne nehalo izražati svojega brezmejnega veselja nad ukorom dr. Stadlerju, katerega izrabljajo na nečuten način sedaj za vso duhovščino, ki naj se le čim prej umakne in prepusti politično polje posvetni inteligenci. Na to odgovarja neki katoliški list z naslednjim vprašanjem: V Avstriji so pred durmi nove volitve za državni zbor. Kaj pa, ko bi katoliška duhovščina izvajala posledice iz ukora nadbiskupu dr. Stadlerju in prepustila polje sovražnikom države in dinastije, ki nastopajo vedno drznejše in uspešnejše? Kaj neki bi rekli k temu na Dunaju, kaj neki na dvoru samem? — No, učinka take posledice bi ne bil nihče vesel, najmanj pa vlada, ker v parlament bi prišli elementi, katerim je vse prej pri srcu nego blagor dinastije in države. Za to imamo dovolj jasnih dokazov povsod, kjer ima židovski liberalizem odločilno besedo.

Rusija in rumunsko-bolgarski razpor. Upravitelj ruskega zunanjega ministertva grof Lamsdorff je sedaj doposlal vsem ruskim zunanjim zastopnikom noto, v kateri pojasnjuje stališče Rusije napram rumunsko-bolgarskemu razporu. Ruska vlada bo v tem vprašanju postopala popolno v smislu petroburških dogovorov iz leta 1897 solidarno z našo monarhijo. Prizadevala si bo na vsak način odvrniti nevarnost vojske na Balkanu. Ako bi pa Rumunija in Bolgarija vključ temu hoteli izzvati vojsko na lastno nevarnost, bodeta Rusija in Avstro-Ogerska storili vse potrebne korake, da se ohrani status quo na Balkanu.

Krečanski nadkom. princ Jurij odpotuje danes iz Aten in se poda po nekaterih virih na potovanje po Evropi, da se predstavi posamnim vladarjem, po drugih pa nazaj na Kreta, kjer ostane še zadnje dni svoje funkcijske dobe. Govori se namreč, da ne vsprejme več dosedanjih poslov po preteku triletno dobe, marveč bo zahteval, naj se dovoli Kreti popolna avtonomija. Poročila iz Aten zatrjujejo, da se princ Jurij še sedaj ni mogel sprijazniti z razmerami na Kreti. Za svoj baje neovržni sklep je že dobil princ dovoljenje očeta in ruske vlade. Seveda bo še preteklo mnogo časa, predno bo mogoče pripraviti sultana do tega, da se odreče popolno vsakemu vplivu na Kreta.

O francoskem ministru Mille- randu so te dni zelo burno razpravljali na soc.-dem. mejnarodnem kongresu. Somišljeniki njemu nasprotne francoske socialistiške stranke so odločno zahtevali, naj se minister Millerand umakne iz Waldeck-Rousseau-ovega kabineta, ker se ne strinja z njih načeli, da bi socialist sedel v buržoazskem kabinetu. Drugi so zopet zahtevali, naj ostane tako dolgo na ministerskem sedežu, dokler

kaj drugoga ne ukrene glavni odbor francoskih socialistov. Obveljal je pa konečno z neznatno večino nasvet, da sme v »gotovih« slučajih tudi soc.-dem. sedeti v buržoazskem kabinetu. S tem je bila Millerandova zadeva za sedaj rešena in mož bo še lahko užival nekaj časa ministerske dobrote, dokler nasprotniki ne strmoglavijo celega kabineta, kar se morda zgodi v bližnji prihodnosti.

Volitveno gibanje na Angleškem je že v polnem tiru, ker s 1. oktobrom se že prične prava volitvena doba. Vlada, kandidatje in agitatorji imajo polne roke posla in skoro ne mine dneva, da ne bi se kak vplivnejši politik predstavil svojim volivcem. Najbolj pa boli Chamberlaina, ki se tudi precej razumi na volilne mahinacije, da ima v Južni Afriki kar 220.000 mož, ki bi po njegovem mnenju vsi glasovali za vlado. Sicer pa vladna južno-afriška politika ne ugaja tako množičnemu volilstvu, kakor sanjajo vladni krogi in število njenih mame-lukov se bo kolikor toliko zmanjšalo. Vendar pa opozicija nima v rokah nikakega pravega orožja, ker namreč nihče ne ve nič pozitivnega o konečni rešitvi južno-afriškega vprašanja.

Dopisi.

Iz Cirknice, 27. septembra. Na dopis oziroma popravek našega g. očeta župana Pogačnika v šte. 219 »Slovenca« pojasnjujem sledeče: V svojem popravku pravite, g. župan, da ni res, da bi Vi kot načelnik cestnega odbora zapovedali, naj se podro slavaloki, kateri so se na čast premil. gosp. knezoškofu postavili na Rakeku, in da še vedeli niste, da je na okrajni cesti kak slavalok postavljen. Dobro! Sedaj Vas pa vprašam, pod čegavo »komando« pa je cestar, če ne pod načelnikovo, in kdo ga je poslal z naročilom, da naj se slavalok ali takoj podere ali pa svetilka nanj postavi? Da je cestar res to zaukazal, za to imamo priče. Dalje pravite, da še vedeli niste za slavalok. Hudo mušni ljudje so pa isti dan pripovedovali, da ste se odpeljali nekam z železnico, torej ste se morali do kolodvora pripeljati na vsak način skozi slavalok; po »za vrhi« menda niste šli. Sploh je pa ta lepa, da načelnik cestnega odbora niti še ne ve, kaj se na njegovi cesti godi. Pa saj tega ni treba vedeti — kaj ne g. Pogačnik — saj imate cestnega nadzornika — ki v svoji splošno znani kratkovidnosti mogoče res slavaloka niti videl ni — z letno plačo 800 kron, katere morajo ubogi davkoplačevalci plačevati. Poznal sem cestne načelnike brez nadzornika, ki so sami nadzorniški posel izvrševali. Zopet pravite, da niste slugi ukazali, naj za stave poskrbejo — no ta naj bo Vaša — saj Vam tega ni bilo treba, ko ste se že poprej s svojimi šestimi sovrstniki pomenili in sklenili, da zastav nihče ne bo razobesil, kar se je tudi zgodilo. Ali ne velja to ravno toliko, kakor ukaz. Naša šola tudi ni smela zastav razobesiti — povem mimogrede, da je načelnik krajnemu šolskemu svetu zopet isti g. Pogačnik — dočim so grahovska, rakovska in begunjska svoja poslopja z zastavami okrasile. Še eno! Zakaj pa ne daste popravka od istih 1600 kron, ki jih je cirkniška občina rabila pri zgradbi suhega vodovoda v Martinjaku in katerega ne bote nikdar napeljali in katere stroške bodo morali prej ali slej Cirkničanje plačati? Zaka ne rečete: Ni res! Vaš molk pove, da je res! Za to tudi mi pravimo: Res je! Tako je! Zastonj Vam menda ni nihče kopal in iskal vode. Z Bogom, g. Pogačnik!

Lavrenčič, kapelan.

Trgovskemu stanu v resen preudarek.

Prejeli smo naslednji poziv: Med vsemi narodi vsake države zavzema trgovski stan jedno prvih mest, tako glede svojega poka, kakor tudi glede ogromnih prispevkov za državne potrebe. Važen poklic tega stanu pa zahteva, posebno v današnjem času napredka, ne le temeljito izobrazbo v vseh znanostih trgovske, industrijske, prometne, pravne stroke in izobrazbo drugih ved, temveč tudi organizacijo, katere namen mora biti, varovati in braniti pravice ter po-

speševati koristi njegove. Vse to velja v prvi vrsti za trgovski naraščaj, iz katerega se vzgajajo samostalni trgovci. Vse narodnosti v naši državi se zavedajo važnosti našega stanu ter skrbijo z vsemi sredstvi za strokovno izobrazbo njegovega naraščaja, ustanavljajo društva, ki pospešujejo ta namen, edini le slovenski narod nima takega društva. Odkar se naš narod kot tak zaveda, upliva ta zavednost mogočno tudi na razvoj trgovine v slovenskih pokrajinah, katere se vedno bolj in bolj razteza.

Umevno je tedaj, da prizavednem narodu pride v prvi vrsti v poštev materni jezik, in če se hvalevredni poskusi naših sosedov Nemcev, ustanoviti tudi pri nas tako društvo v prosepah trgovskih koristij, niso uresničili, je kriva temu le okolnost, da se je naša narodnost od te strani vedno prezirala.

Pričakovati je tedaj, da bi društvo, ustanovljeno na strogo narodni podlagi, katero bo skrbelo za izvršitev gori omenjenih točk v slovenskih pokrajinah, uspešno in plodonosno delovalo. Če tedaj nočemo zaostajati in želimo korakati z napredkom, je skrajni čas, da se ustanovi v Ljubljani, metropoli slovenski, tako društvo. Lepo število trgovskih sotrudnikov, uvidevši to važnost, stavilo si je zadačo, storiti potrebne korake v to svrhu, in sestavil se je pripravljalni odbor, da premotriva ustanovitve »slovenskega trgovskega društva ‚Merkur‘ v Ljubljani«, ki naj deluje na to, da bi bil tudi trgovski naraščaj, poslujoč v slovenskih pokrajinah, deležen onih prepotrebnih sredstev, katere so zgoraj omenjena.

To društvo bi imelo svoj delokrog na Kranjskem ter v ostalih slovenskih pokrajinah ter bi skrbelo:

1. za duševno in strokovno izobrazbo svojih članov;
2. za procvit slovenskega trgovstva v obče;
3. za nameščenje trgovskega oboja;
4. za prireditve javnih zabav v korist društva.

Da se dosežejo navedeni nameni, služila bi društvu sledeča sredstva:

1. ureditev čitalnice in knjižnice;
2. prireditve poučnih in strokovnih predavanj;
3. ureditev zbirke vzorcev raznovrstnega blaga;
4. prireditve javnih ogledov raznih trgovskih in industrijskih zavodov;
5. učenje vseh trgovskih ved z učenim tečajem (kurzom) ter spoznavanje trgovine v obče s pomočjo strokovnih časopisov;
6. vzdrževanje društvenega glasila, ki bi imelo namen zastopati ne le društvene, temveč v obče trgovske interese naroda slovenskega;
7. ureditev pisarne za posredovanje nameščenja trgovskega oboja vsake stroke;
8. gojitev petja in glasbe in družabnega življenja med svojimi člani.

Pripravljalni odbor stopi s tem načrtom pred slovensko inteligenco sploh, osobito pa do trgovcev in podjetnikov, do trgovskega naraščaja, do vseh v trgovski obrt spadajočih podjetij, z uljudnim vabilom, naj blagovolijo podpirati njegove težnje za ustanovitev tega prekoristnega in velevažnega društva, z izjavo, da pristopijo kot člani, na katere sme pripravljalni odbor gotovo računati.

Sklical se bode ustanovni shod, pri katerem se predloži pravila v pretres in potrditev, takoj, ko se uvidi, da je število oglašanih zmožno vzdrževati tako društvo.

Pripomnimo še, da je to društvo namenjeno trgovskemu naraščaju in trgovskim sotrudnikom, torej ni v nikakem nasprotju s trgovskim in obrtniškim društvom, čigar člani morajo biti le samostalni trgovci in obrtniki in ki ima nalogo čuvati materijalne in politične koristi trgovcev in obrtnikov.

Izjave k pristopu naj se izvolijo pošiljati po poštni dopisnici na naslov: Ferko Kersnik, knjigovodja pri tvrdki F. Xav. Souvan v Ljubljani. Pripravljalni odbor.

Tedenski koledar.

Nedelja, 30. sept.: 17. pobink, Jeronim sp.; evang.: O največji zapovedi. Mat. 22. — Ponedeljek, 1. oktobra: Remigij šk. — Torek, 2. okt.: Julijan muč. — Sreda, 3. okt.: Kandid. muč. — Četrtek, 4. okt.: Frančišek Seraf. — Petek, 5. okt.: Placid in tov. mm. — Sobota, 6. okt.: Brunon sp. — Solnce izide 5. oktobra ob 6. uri 10 min., zaide pa ob 5. uri 27 min. — Dan se skrči v oktobru za 1 uro 35 m. — Musica sacra v nedeljo, 30. sept.: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša »Dete Jezus« zl. Jan. Schweitzer, graduale Ant. Foerster, cfortorij Jurij Veselak. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Missa tertia v Fduru zl. Mih. Haller, graduale »Os. justus« zl. Ant. Foerster, cfortorij »Justus ut palma« zl. J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. septembra.

Cesar v Gorici. Danes zjutraj okolu 5. uri se je peljal presvetli cesar mimo Ljubljane v Gorico. Na vsakih sto korakov je bil ob progi postavljen orožnik. Železniški delavci so bili po noči v službi ter so stali na prostoru mej posameznimi orožniki z rumenim trakom na rokavu, svetilkami in pripravljenimi piščalkami. Pred dohodom cesarjevega vlaka je bil pri Podgradu blizu Zaloga na progi prijet neki človek. Na ljubljanskem kolodvoru so cesarja pričakovali dež. predsednik baron Hein s tajnikom Haasom, polkovnik Zimburg, župan in več častnikov. Cesar je odklonil vsak vprejem. Prvi dvorni obed bode v Gorici danes zvečer ob 6. uri, drugi pa jutri ob 1/2. uri pop. Povabljeni so k obedu tudi vsi dež. posl. Iz Gorice se cesar odpelje jutri ob 4. uri popoldne ter se pripelje v Nabrežino ob 4-56, kjer se mu poklonijo razna društva iz Nabrežine in okolice z narodnimi zastavami. Cesar se povrne v Hetzendorf na Dunaju, v ponedeljek zjutraj ob 4-45 minut in se pelje takoj v grad Schönbrunn. V Gorico je došlo mnogo posebnih vlakov. Program cesarske slavnosti se je včeraj po goriških vogalih nabil tudi v slovenskem jeziku vsled odločnega nastopa dr. Gregorčiča.

Mil. knezoškofu lavantinskemu se je danes dopoldne, kakor nam poročajo iz Maribora, poklonila mariborska duhovščina pod vodstvom preč. gospoda kanonika Rožanca ter mu izrazila najudaneje častitke povodom današnjega godu in cesarskega odlikovanja.

Iz Celja nam poročajo: Dne 1. oktobra ob 10. uri dopoldne se vrši v Narodnem domu shod zaupnikov, da se dogovore o programu in kandidatih za bližnje državnozbornske volitve. Ker je posvetovanje velike važnosti, se je nadejati, da se udeleže tega shoda vsi zavedni voditelji štajerskih Slovencev.

»Narodove« podrobnosti »Slov. Narod« išče vedno na naši strani raznih dolgov s toliko skrbjo, kakor bi bila Govekar ali Malovrh plačnika zanje. Dne 26. t. m. je priobčil vest, da je mej dolgovi katoliškega shoda tudi »plačilo za vojaške slamnjake, na katerih so počivali skrivnostno sladko ginjeni udeležniki katoliškega shoda«. To »podrobnost« najbolj osvetljuje dejstvo, da je bil dotični račun poravnán že dne 21. septembra. Račune za katoliški shod poravnava pripravljalni odbor in sicer brez pomoči »Narodovcev«, ki naj raje skrbje, da bodo poplačani razni »napredni« dolgovi pri ljubljanskih obrtnikih in gostilničarjih.

Kako se je postopalo v ljubljanskem ognjegasnem društvu. »Narod« je z veliko baharijo poročal, da se je ljubljansko ognjegasno društvo izjavilo, da se ne udeleži bakljade na čast cesarju, prirejene od »slovenske krščansko-socialne zveze«. Sedaj se nam poroča, da odbor za ta sklep ni prav nič vedel in da sklepa sploh bilo ni. Odgovor sta kar na svojo roko napisala g. stricelj in magistratni uradnik g. Kukla. A to je samo jedna točka iz številnih dokazov o nečutenem terorizmu našega magistrata napram ognjegascem. Istotako nasilno je bilo zadnjič izključenje šestorice odličnih članov ognjegasnega dru-

štva, ker je bila seja povsem nepravilna in ni bilo niti za izključenje potrebnega števila glasov. Da se ta krivica takoj ne poravnava in da »Narod« še govori, da se bodo še izključevali člani, ki niso Hribarju pokorni, je nečuvna predrznost, kajti v društvu ostali odborniki za sklepanje niti sklepni niso. V interesu ognjegasnega društva in prebivalstva želimo, da se skoro napravi v načelništvu red. Načelnštvo, ki pri požarih kadi cigarete, pač ni posebno resno. Ako sam magistratni uradnik Barle izjavi, da g. Stricelj za svoje častno mesto ni zmožen, naj se to ob pravem času upošteva in naredi red. V tem smislu je želeli, da se ognjegasci složno postavijo v interesu občinstva za red v ognjegasnem društvu in proti terorizmu, s katerim hoče magistrat delati razpor v društvu. Slovensko poveljevanje bode v društvu ostalo, a pripomniti moramo, da tisti, ki bi utegnil omajati ljubezen do slovenskega poveljevanja, je — magistratni terorizem!

Družbinski večer »Slov. kršč. soc. zveze« se prične jutri zvečer točno ob 7. uri. Vstopnina za člane 20 h, za nečlane 40 h.

Iz Šmartna pri Litiji se nam piše: To se je vrezal »Sl. N.« v 221 št. s tole notico: »Naši prostovoljni požarni brambi je došel pred par dnevi iz Česke nov močen in eleganten voz za prevažanje moštva in lestev, ki pa nosi na zadnjem koncu — čujte, z zlato obrobjen napis: »Freiw. Feuerwehr St. Martin«. Pač lep napis, kaj ne?! Sramota! Pa saj smo že vedeli ali vsaj slutili kaj takega; pod novim vodstvom pač ne more biti drugače!« — Čujte in strmite, to vodstvo je pa popolnoma v rokah »Narodovih« kimovcev. Načelnik požarni brambi je »vrlo narodni in skrajno napredni« dični klobučar Gregor Porenta, namestnik mu pa njegov zet Robavs. Vidi se, da je napredno glasilo že tako oslabele na spominu in umu, da ne vé, kaj piše. Mi pak odločno ugovarjamo, da bi nerazsodni »Narodovi« kimovci v Šmartnem pod krinko naprednjaštva in narodnjaštva širili nemčurstvo, najmanj pri tako važnem društvu, kakor je požarna bramba. Iz tega naj svet sodi, če je sploh še kaj verjeti »Narodovim« dopisom.

Občinski svet ljubljanski ima v torek ob 5. uri popoldne redno sejo.

Slovensko gledališče. V torek dne 2. oktobra uprizori se prvič na slovenskem odru hrvatska narodna opera »Nikola Šubić-Zrinski«, katero je zložil mojster Ivan pl. Zajc.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta dne 19. t. m.: Odobri se supletura izpršane učiteljske kandidata Friderika Žebréta, ki namestuje učitelja Engelberta Gangla za časa njegovega dopusta na I. mestni deški širazrednici. Dalje so se potrdile kot pomožne učiteljice na mestni slovenski dekliški širazrednici za novo šolsko leto dosedanje pomožne učne moči Jakobina Tomčeva, Marijanica Prosenčeva ter Emilija Rojčeva. Ker se je vpisalo mnogo dosedanjih ursulinskih učenk in učenk iz Lichtenthurničine šole na dekliško širazrednico, kjer ni več prostora, se sklene, da se imajo te učenke po možnosti sprejeti na njihovi dosednji šoli. Za šesto vsporednico II. mestne deške širazrednice se določi dosednji pomožni učitelj Rudolf Vrabl. Na to se reši množica prošenj za sprejem okoliških otrok na mestne šole, kojim prošnjam se z ozirom na prenapolnjenost mestnih šol more le deloma ugoditi. Prošnji izprašane učiteljske kandidatke Darinke Franké-tove za mesto radovaljke na dekliški širazrednici se soglasno ugotovi. Nadalje se dovolijo nekatere preuredbe gledé šolskih klopj in drugega inventarja na I. mestni deški širazrednici. Konečno se na predsednikovo poročilo imenuje radovaljka na mestni dekliški širazrednici Vida Levčeva za pomožno učiteljico na I. mestni deški širazrednici.

Iz Radovaljice se nam poroča: Dne 3. in 22. septembra se je vršila volitev občinskega zastopa mestne občine Radovaljica. Izvoljeni so bili sledeči za napredek našega mesta vneti gospodje in sicer: Županom g. Aleksij Roblek, posestnik in lekarnar v Radovaljici; svetovalci gospodje: Alfred Rudesch, c. k. notar, Oton Homan, trgovec, Matej

Kosmač, gostilničar, Ivan Vurnik, podobar odborniki gg.: Ivan Novak, dekan, Andrej Grčar, nadučitelj, Vinko Hudovernik, restavراتer, Fran Mulej ml., trgovec, Leop. Varl, posestnik, Ivan Mali, posestnik, Ivan Bulovec, trgovec.

Zastava dekliško-ženske Marijine družbe mošenjske z vezanimi slikami Marije pomočnice in obeh najsvetejših src je umetno dovršena. Presvetli ljubljanski knez in škof jo bode dne 7. oktobra zjutraj ob šestih blagoslovil v Mošnjah. Blagoslovljeno zastavo poneso družbenice v slovesnem sprevedu na Brezje, kjer se ob 8. uri začne posvečenje cerkve in treh oltarjev. Pričakujemo, da bi to slavnost poveljalo veliko zastav — posebno družbenih! Na svidenje torej pri materi naši na Brezjah! Predsedništvo.

Birma v cirčniški dekaniji se je vršila od 16. do 27. septembra. Birmancev je bilo v Cirčnici 493, v Begunjah 152, pri Sv. Vidu 232, v Grahovem 167, v Starem trgu pri Ložu 720, na Babinem polju 192, na Blokah 371, pri sv. Trojici 133, na Studnem 111, na Uncu 45. Po en bolnik je bil birman v Žerovnici, v Ložu in v Ravniku. Skupno je bilo torej birmovanih 2519 otrok.

Razstava sadja. V šoli I. mestne deške petrazrednice v Komenskega ulicah so izložena (pritličje, desno) v dveh omarih jabolka in hruške raznih, najplemenitejših vrst z domačega šolskega vrta in z vrtov gg. dr. Iv. Jana in nadučitelja Jožefa Žirovnika v Gorjah na Gorenjskem. Prijatelji lepega sadja si lahko ogledajo to lepo razvrščeno razstavo vsak dan dopoldne in popoldne.

Generalni štab narodno-napredne stranke se v Gorici pomnoži za jedno odvetniško pisarno. S 1. jan. otvorita baje v Gorici novo odvetniško pisarno dr. Tuma in dr. Treo.

Izpred sodišča. Znani so »Narodovi« napadi na shode krščanskih socialcev v Vevčah. Mej drugim je »Narod« tudi trdil, da je na nekem shodu gospa Štefotova metala na socialnega demokrata Kocmurja kamenje, da je neka klerikalna priča krivo prisegla itd. Državno pravdnštvo je storilo vse, kar je »Narod« nasvetoval, ter je uvedlo preiskavo tudi proti mnogim vevčkim delavkam. Poroča se nam, da je sedaj vsa preiskava ustavljena, ker se je dokazalo, da so se zgodile navedene stvari le v »Narodovi« domišljiji. Dokazalo se je sicer, da sta priletela res dva kamenja, a dotična delavca, ki sta kamenja vrgla, sta se sama prijavila, ter naznanila, da jih je k temu dejanju izzvalo predrzno vedenje Kocmurjevo, ki je ves čas hujskal. Ob enem sta potrdila, da gospa Štefotova ni vrgla nobenega kamenja. Delavca sta bila obsojena, glede ostalih obdolžencev pa se je »Narodov« jurist korenito blamiral.

»Vzgledna« skrb »Slov. Naroda«. Pod naslovom »aut-aut« daje sinočni »Narod« nekaj nasvetov glede izgubljenega kaplana Janeza B. Priznati moramo, da je njegova skrb za imenovanega res lepa, le žal, da je došla prepozno, ker se v tem smislu že vrše pogajanja mej duhovsko in svetno oblastjo.

Kranjsko društvo za varstvo živalij. Ker se bode v kratkem vršil ustanovni shod kranjskega društva za varstvo živalij, naprosijo se oni, katerim so se nabilne pole doposlale, imenik oglašanih udov pripravljalnemu odboru v roke c. kr. veterinar. koncipista gospoda Alojzija Paulina (dež. vlad. odd. III.) v Ljubljani doposlati. Dan ustanovnega zborovanja se bode svoječasno naznanil.

Vozni red za zimski čas na državni železnici uvede se s 1. oktobrom. Nameravana je bila za gorenjsko progo velika izprememba glede osebnih vlakov, a ker južna železnica odlašala s tretjim brzovlakom med Dunajem in Trstom, odredilo je c. kr. železniško ministerstvo, da ostane vozni red v obče tak, kakor je bil v poletnem času; vendar pa izostane tako zvani potresni vlak med Ljubljano in Jesenicami ter nedeljski vlak med Ljubljano in Podnartom. Na kamniški progi vozi nedeljski vlak še do konca oktobra. Na dolenski progi ni nikake premembe. — Ker se baje vozni red v teku zimskega polletja izpremeni in sicer takoj, ko uvede

južna železnica vže dolgo obljubljeni tretji brzovlak. Železi je, da se to tem preje uredi, kajti za lokalni promet na gorenjski progi je z izpadom potresnega vlaka jako slabo oskrbljeno. Direktni voz med Ljubljano in Prago vozi tudi v zimskem tečaju.

Za vinske trgovce. Piše se nam: Letos je zavriškal Prigorec-Hrvat. Vsed filokaeere so bili opustošeni krasni njegovi vinogradi in tedaj ga je zapustila tudi ljubezen bratov slovenskih trgovcev. Tužen je bil pogled po vinskih goricah. Preje divni kakor raj, postali so vinogradi gola pustinja. Petje po vrhovih, nabijanje po kletih, živahno tovarjenje po železnicah, vse je utihnilo, bila je mrtva tišina. Prigorec-Hrvat se je raztužil, a ni obupal. Lotil se je dela, pričel je rigolati in saditi novo trsje. Minulo je 10 let in Prigorec, hvala Bogu, ima vinograde obnovljene in bujneje. In danes želi si Prigorec-Hrvat, da mu pridejo in stari bratje, slovenski vinski trgovci. Zadnji dve leti je trta še premalo rodila in cena vinu je bila visoka. A letos so hogato obrodile vinske gorice Okuč, Plešivica in Sv. Ivan pri Jaski; izbornega vina bode dosti po nizki ceni, ker je grozdje krasno dozorelo. Mnogo je vinogradov, koder bodo nabrali 20 do 100, a i preko 100 hl. Stjepan Mrakužič, župnik, Rude pri Samoboru ima na Plešivici nad Jasko še 50 hl. starine, ter se nadeja 100 hl. novega. Hotel pa bi pred trgatvijo do 4. okt. prodati tudi po ceni do 130 hl. grozdja. Isto i drugi. Na Plešivici letos ni bilo peronosperie i trsne plesnobe. Trgovci, ne kupujte od Talijanov ali na Reki, ker so naši neprijatelji in imajo mnogo ponarejenega vina.

Predavanja o živinoreji, živinskih boleznih itd. bode imel c. kr. ok. živinozdravnik O. Skale jutri pop. v Mirni peči, 7. okt. dop. v Vavtaviši, pop. v Soteski, 14. dop. v Prečini.

Iz Kranja se nam poroča: Veleč. g. dekan A. Koblar je imenovan udom okr. šol. sveta. — Z ozirom na »Narodovo« poročilo se nam piše dodatno: G. dekana sta ob prihodu pozdravila ključarja gg. Mavrilij Mayr in I. Kumer; dalje g. okr. glavar, župan ces. svetnik Šavnik in mnogo odličnega ljudstva. Dva policaja sta bila sicer zraven, a vzdrževala sta le red. O tem seveda »Narod« molči, da so se v čitalnici muzali gg. C. Pirc, Killer, Rant, Janko Sajovic in Kokalj. Mi jim tega veselja ne kratimo.

Ljubljanske novice. Rojstvo v zeleni jami. Danes zjutraj je v zeleni jami porodila možko dete neka Jekovec. Na lice mesta je prišla babica Kozernik, na njeno povelje so mater in sina iz zelene jame pripeljali v dež. bolnico. — Pijana »anarhist« Danes po noči so dobili na Bleiweisovi cesti pleskarja Marušnika, ki so ga v preveliki »vinski gorečnosti« noge zanesle preblizu proge. Bil je takoj aretovan kot anarhizma sumljiv. Mož, katerega so aretovali blizu Zaloga, se piše Spindler in je klepar. Tudi ta je bil baje nadelan. — Korožnim vajah ni hotel Anton Korošec. Orožništvo ga je sedaj pripeljalo v Ljubljano, ter bode sedaj zamujeno dobo moral služiti pri domobranskem polku št. 4.

V Vel. Žabljah na Goriškem se je 16. t. m. vršil občni zbor »Bralnega društva« v prav lepem redu. V odbor so bili izvoljeni gg.: Andrej Paljk, predsednik, Franc Troha, podpredsednik; Franc Vilhar, tajnik; Jožef Vrtovec, blagajnik; Alojzij Troha in Emil Troha, odbornika. Proti koncu zborovanja spominja se g. predsednik 70letnice Nj. V. presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I. ter sklence zborovanje s trikratnim »živio« kliem. Na to zapojó vsi društveniki ginjenim srecem »Cesarsko pesem«.

Svarilo. Z Dolenskega se nam piše: Tod hodi neki A. H. iz Ljubljane orglje popravljat. Mož pa je jako praktičen. Na vprašanje, koliko bode računal, odgovarja: bomo že naredili. Naposled pa računa 10—20 K na dan, po vrhu pa še hrano s stanovanjem, in je še oduren, ako se ne ustreže njegovim pretiranim zahtevam. S tem možem se je treba preje pogoditi ali pa mu reči: Z Bogom! — Po Ljubljani in morda tudi drugod pa hodi neki potovalec trvdke R. Günther iz Solnograda, ki za denar obljubuje navadnim ljudem z rudečo krvjo, da jim prekrbi višnjevo. Izdeluje namreč plemenitaške grbe po raznih rodovinskih kronikah, ki se gajo menda do Petra Bajzlja.

Dva ponarejalca denarjev so zasledili v Celovcu. Ponarejala sta srebrne petace. Našli so tudi vso pripravo za ponarejanje. Ponarejalca sta po svojem stanu krojača. V zadnjem času je prišlo v Celovcu več ponarejenih kronskih petac v promet.

Turistika. V triglavski koči na Kredarici je bilo do 13. t. m. 223 turistov.

Morsko kopališče Senjan pri Devinu ima poletni poštni in brzojavni urad še nadalje do nove odredbe.

Vojna ladija »Leopard« odplove 1. okt. proti Kini; na krovu je 173 mož.

Učiteljska služba je razpisana do 20. oktobra na novi dvorazrednici v Orehovici. Prošnje je poslati okr. šol. svetu v Novem mestu.

Iz raznih krajev. Konje v južno Afriko Angleži še vedno nakupujejo. Prihodnji mesec bode zopet 1800 konj odpisanih skozi Reko v Afriko. — Premiščen je iz Gradca v Celje poštni praktikant Fran Irgolič. — Nov slovenski obrtnik v Celju, steklar gospod Fran Strupi, je odprl svojo trgovino na Graški ulici št. 4. — Zaderski nadškof. »Novemu Listu« pišejo iz zaderske škofije, da se vest o imenovanju kanonika Borzattija za dalmatinskega metropolita lahko smatra za gotovo dejstvo. — Hrvatsko izvirno igro so v četrtak predstavljali na hrvatskem gledališču v Zagrebu, in sicer jednodnejanjski »Mladi doktor« od St. Derenčina.

»Uradna« slovenščina. »Mir« pri naša sledeči klasični vzgled uradne koroške slovenščine: Gospodu Matiažu Prosekarju v Kotmarivasi. C. kr. deželna vlada spozna za dobro črezpravočasno vloženo pritožbo Matija Prosekarja v Kotmarivasi proti tamošnji rešitvi iz dne 8. julija t. l. št. 20813 in 22000, s katero se je imenovanemu naznanilo, da je vršenje ljudskega shoda na njegovem vrtu neumestno, ker je v zraven stoječi hiši žandarmerija kasernirana, izpodbijano, s to rešitvijo izrečeno prepoved z ozirom na § 3. postave od 15. novembra l. 1867, d. zakon št. 135 ovreči, ker takrat prošnja za dovoljenje shoda na zaznamovanem kraju sploh še vložena ni bila in torej za c. kr. okrajno glavarstvo ni bilo povoda, izdati tako prepoved. To se c. kr. okrajnemu glavarstvu na poročilo iz dne 31. julija t. l. št. 23724, katerega priloge se vračajo, naznani s tem da bi imelo v prepovedi iz dne 8. julija l. 1900. št. 20813 in 22000 pritožbeni obrok po § 1. postave od 12. maja l. 1896. drž. zak. št. 101 postaviti na 14 dni, ker se ta zaukaz ne more smatrati izdanega na podlagi zbornice postave. O tem se naj Matija Prosekar obvesti. C. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu, dne 20. avgusta l. 1900. c. kr. deželni svetovalec. Fhr. Mac Mevin.

Sejmi po Slovenskem od 1. do 6. oktobra. Na Kranjskem: 1. v Novem mestu, Kostanjevici, Starem trgu, pri Fari in na Jesenicah; 2. v Metliki; 3. v Krškem. — Na sloven. Štajerskem: 1. v Arnužu, Konjicah in Dolu pri Hrašniku; 3. v Ptuj; 4. v Artičah in Žaleu; 6. pri Sv. Lovrencu v slov. gor. in Kostrivnici. — Na Koroškem: 4. v Trbižu. — Na Primorskem: 2. v Hrpeljah; 4. v Gorici, Veroni in Basunu; 5. v Glemoni.

Društva.

(Zadruga gostilničarjev, kavararjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljubljani) ima izvanredni občni zbor v četrtak dne 4. oktobra 1900 ob polu treh popoldne v gostilni pri Virantu. Spored: 1. Poročilo načelnštva. 2. Čitanje in odobrenje pravil za zadržno tovarno sodavode. 3. Razni razgovori v zadržne koristi.

(Odbor zveze slovenskih kolesarjev) je v seji dne 26. t. m. pripoznal zadnjo dirko zveze za prvenstvo dne 23. t. m., pri kateri se je bil prenočal določeni maksimalni čas 8 minut za 21¹/₂ do 33¹/₂ sekund, izjemoma za veljavno, upoštevaje, da so bili dirkači pri vseh prejšnjih točkah izredno utrujeni. Vsed tega sklepa odpade ponavljalna dirka, ki je bila v notici dne 24. t. m. brez vednosti odbora naznanjena.

(Bralno pevsko društvo »Slovenec« v Borštu) priredi v nedeljo, dne 30. t. m. na dvorišču gostilne gosp. Josipa Peteros veselico, pri kateri bodeta blagohotno sodelovali pevski društvi »Lipa« iz Bazovice

in »Slovan« iz Padriča. Začetek veselice ob 5. uri popoldne. Vstopnina: Na veselico za osebo 40 stotink, za otroke 20 stotink. Srečke po 20 stotink posamezna. Vpored: 1. Pozdrav, govor. 2. A. Foerster: »Mi vstajamo«, moški zbor, izvaja »Slovenec«. 3. Nastop pevskega društva »Lipac«. 4. Josip Pagliaruzzi: »Slovenski vojak«, deklamacija. 5. Fleišman-Foerster: »Triglav«, šestorglasen mešan zbor, izvaja »Slovenec«. 6. Nastop pevskega društva »Slovan«. 7. Volarič Ražem: »Novinci«, moški zbor, izvaja »Slovenec«. 8. N. N.: »Zmešnjava nad zmešnjavo«, šaljiv igrokaz, izvaja diletantje pevskega društva »Slovan«. 9. Srečkanje na dobitke. Med posameznimi točkami svirala bo Boljunska godba.

Narodno gospodarstvo.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

Slovenski narod je bil od pamtiveka sluga drugih narodov, ker je bil na gospodarskem polju od njih odvisen. To so uvidevali voditelji naroda in pričelo se je gibanje, da se naš narod oprosti tujega upliva. Zasluga za to gibanje, za ta prepoved na gospodarskem polju gre katoliško narodni stranki.

Brez hrupa, toda neumorno deluje gospodarska organizacija na vseh poljih našega narodnega gospodarstva v prosep gmotnega blagostanja, ki je prva podlaga obstoja našega naroda.

Prav na ta način mirno in brez hrupa ustanovil se je po požrtvovalnem delovanju rodoljubov katoliško narodne stranke v Ljubljani zavod, ki bode za vse Jugoslovane v tostranski državni polovici velikanske važnosti. Ustanovila se je »Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov s sedežem v Ljubljani«.

Ustanovila se je zavarovalnica, ki jo je vsak odkritosrčen domoljub in prijatelj svojega naroda iskreno želel in pričakoval.

Zato smo prepričani, da je to vest vse prebivalstvo širom domovine naše pozdravilo z največjo radostjo, predvsem pa še priprosti narod sam, ki je zaradi svoje popustljivosti, deloma nevednosti tolikokrat izpostavljen izkoriščanju brezvestnih zavarovalnic.

Morda se dobi tu pa tam kdo, ki bi utegnil ugovarjati, da pri toliki množini tekmujočih zavarovalnic ustanovitev nove zavarovalnice ni bila potrebna.

Dovolite nam, dragi čitatelji, da vam kot prvi odgovor na take ugovore navedemo slučaj, ki se je v zadnjem času dogodil glede samoobrambe naše. Nikdo ne more trditi, da ima Celje dovolj in izvrstnih trgovin z železom. Nikdo ne more trditi, da bi te dosedanje trgovine ne mogle popolnoma ustrezati zahtevam Celja in celjske okolice. In vendar je bila ustanovitev take trgovine v Celju od strani Slovencev krvava potreba. Zakaj? Ker se je dosedaj ves dobiček te trgovine iztekal v žepe najhujših in najzagrizenejših narodnih nasprotnikov naših, ki nam ob vsaki priliki, v zahvalo, da so se mastili z našimi groši, bijejo in pljujejo v obraz.

Na Slovenskem posluje na polju požarnega zavarovanja 16 zavarovalnic. Vsi ti zavodi imajo svoje sedeže izven naših slovenskih pokrajin. Vsi ti zavodi so nam tuji, bodisi nemškonačionalni, iredentovski ali pa mažaronski. Niti Slavije ne moremo prištevati domačim zavodom.

Vse te zavarovalnice delajo pri nas ogromne dobičke, kateri potujejo izven naših pokrajin, in s tem dobičkom, ki ga oholim tujcem tako radodarno siplje v žep pohlevni Slovenec, se dela v naše gmotno in moralno uničenje.

Slovinci torej sami pletemo biče in jih podajemo našim nasprotnikom in tujcem, da nas bijejo z njimi. Si li še sedaj upa kdo trditi, da slovenska zavarovalnica ni narodova potreba?

Morda poreče kdo, kakor se je to že v nekaterih listih zgodilo, da so za minulo leto izkazale vse zavarovalnice v požarnem oddelku jako pičle dobičke. Deloma je to res, pa zakaj? Če si ogledamo delokrog posameznih zavarovalnic, vidimo, da one, ki poslujejo razven v Avstriji tudi na Laškem, dalje one, ki raztezajo svoje delovanje na obe državni polovici, pač ne izkazujejo posebno ugodnih računskih zaključkov. To pa zaradi tega, ker so posamezne dežele v celoskupni naši monarhiji mnogo nevarnejše

glede požarnih škod, kakor druge. Med najsolidnejše in požarnim škodam podvržene dežele pa spadajo osobito južnoavstrijske pokrajine, katere pomagajo pokriti delne izgube, ki jih imajo te, tako zelo razširjene zavarovalnice po drugih deželah, tako na Ogerskem, Hrvaškem in v Slavoniji, v Bosni in Hercegovini, osobito pa še v Galiciji, kjer so požari na dnevnem redu in so tako velikanski, da navadno vedno uničujejo po cele vasi, trge in mesta.

Vprašanje nastane, ali smo mi revni Slovenci dolžni, prispevati na polju zavarovanja drugim kronovinam? Nato mora pač vsak razsoden človek odgovoriti, da ne; kajti dobiček, ki ga plačujemo tujcem, bo tudi nam dobro zalegel. Če kje, velja tedaj tukaj načelo: »Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal.«

Prav ta načela vladajo zdaj v vladnih krogih, kje se je spoznalo, da je podivjanje v zavarovalnih zadevah pač posledica zane-marjenja te stroke od vlade same. Vsaka dežela imej svojo lastno zavarovalnico in pri tej mora vsak hišni posestnik svojo stavbo zavarovati, to je misel, koja zanima danes vladne in državnozbornske kroge; in ako se ta izvede, bo dobil dotični zakon v novi vzajemni zavarovalnici v Ljubljani uže deželni zavod za Kranjsko deželo, kateri bo deželi in nje slovenskemu prebivalstvu na razpolago.

Sicer je pa vsled v z a j e m n o s t i, ki je temelj novi zavarovalnici, zagotovljeno, da pride ves dobiček zavoda zavarovancem samim v prid. Kolikor več bo preostalo koncem leta v novem zavodu dobička, toliko manj bodo člani zavoda v nastopnem letu plačali zavarovalnine, in ker se bo delalo vse le z lastnimi dobrotinami močmi, tudi stroškov ne bo toliko, kakor tam, kjer iščejo ptujci le zaslužka in dobička.

Z zavarovalnico je storil slovenski narod zopet važen korak v dosego popolne organizacije; — noben zaveden Slovenec naj torej ne zamudi pospešiti mladi zavod in storiti, kar mu velevala narodna dolžnost.

Telefonska in brzojavna poročila.

Komen, 29. sept. Presvetli cesar je došel na Nabrežino ob 8. uri 5 minut. Nepričakovano je izstopil, govoril par besedi pred navzočo duhovščino in se pohvalno izrazil o došli šolski mladini, ki je zapela cesarsko pesem. Navdušeni živio. Cesar se je za sprejem zahvalil in odšel.

Gorica, 29. septembra. Veličanstvo cesar je dospel semkaj točno ob deveti uri. Sprejem je bil na kolodvorju; peljal se je cesar, viharo pozdravljen, v mesto mej gromenjem topov z grada in zvonjenjem vseh zvonov. Mesto je v sijaju in zastavah, ljudstva se tare, navdušenje velikansko. Cesar izgleda izborna, a resno.

Gorica, 29. septembra. (C. B.) Nad vse slovesen je bil uhod cesarjev v mesto. Ogromna množica prebivalstva je prirejala cesarju navdušene ovacije. Na italijanski nagovor županov je odgovoril cesar italijanski, da ga izredno veseli kulturni napredek mesta, kateremu ostane vedno zagotovljena njegova skrb.

Trst, 29. septembra. Dr. Gregorin pride jutri mej svoje volilce v Sv. Križ.

Dunaj, 29. sept. Nadvojvoda Leopold Salvator je kot divizijski poveljnik premeščen iz Zagreba na Dunaj.

Dunaj, 29. septembra. Krščansko-socialna stranka v svojem volilnem oklicu obsoja obstrukcijo, zahteva zavarovanje delavcev za slučaj onemoglosti in starosti, podražavljenje železnice, tank in rudokopov ter nemški posredovalni jezik.

Dunaj, 29. sept. Zdravstvena naredba določa trafikantom, da morajo kupovalcem sami podajati cigarete in ne smejo dovoliti, da bi kupovalci cigarete sami izbirali. Smotk si ne smejo izbirati kupovalci, ki imajo kako vidno bolezen ali ki smotke stiskajo ter jih tako često poškodujejo.

Dunaj, 29. sept. Izšla je okrožnica od vodstva drž. železnice, ki prepoveduje

železniškim uslužbencem sprejemati od občinstva napitnino.

Dunaj, 29. sept. Krečani zahtevajo, da države odpokličejo svoje vojake, da dobi Kreta svoje vojake in da grški princ Jurij postane knez na Kreti.

Reka, 29. sept. Tu se je pojavil zanimiv bojot. Razni prodajalci novin so sklenili, da ne prodajajo več listov, ki ne polemizujejo stvarno in napadajo samo osebe.

Zagreb, 29. septembra. Srbi nameravajo izdajati nov srbski dnevnik ter zlagajo za to že potreben kapital.

Dubrovnik, 29. sept. Tukajšnje »Česke Besede« zastava bode jutri slovesno blagoslovljena.

Praga, 29. sept. (C. B.) Današnja »Politik« objavlja dopis člana gospodske zbornice grofa Harracha, v katerem se ogreva za sostavo patriotske stranke, obstoječe iz patriotskih mož vseh jezikov in strank.

Praga, 29. sept. Češka kmečka zveza se je razšla in priporoča članom, naj se združijo z agrarno zvezo kot samostojna stranka. Češka ljud. stranka je včeraj zborovala pod predsedstvom prof. Masaryka. Sklenila je, da zahteva splošno in enako volilno pravico in da v peti kuriji ne postavi proti soc. demokratom svojih kandidatov.

Meran, 29. sept. Tukaj je umrl bivši drž. poslanec iz Bukovine, Štefan Stefanowicz.

Hamburg, 29. sept. Včeraj popoldne je nastal tu v Hafenstrasse grozen požar, ki je vpepelil več hiš in velike zaloge lesa. Šele o 5. uri popoldne so mogli ogenj omejiti. Škodo cenijo nad jeden milijon mark.

Bruselj, 29. sept. Govori se, da se kralj Leopold odpove prestolu na korist princu Albertu.

London, 29. sept. Angleški inženir Mr. Halford je iznašel sistem železnic, ki ne potrebujejo lokomotive.

Washington, 29. sept. General Mac Arthur brzojavlja iz Manile: Štornik Schields, ki je 11. t. m. odšel z 51 možmi iz Santa Cruz v Torrijos, je zginil. Sodi se, da so filipinski vstaši zajeli in pomorili cel oddelek.

London, 29. septembra. Reuterjev urad poroča iz Pekina 26. t. m.: Vsi zunanji poslaniki so izročili princu Čingu noto, v kateri zahtevajo, naj se dvor vrne v Pekin. Nota nima oficijelnega znaka in torej vlade zanjo niso odgovorne. Princ Čing izroči noto cesarju.

London, 29. sept. Roberts poroča iz Pretorije 27. t. m., da so Angleži znova zasedli mesta Heilbronn, Lindley in Reitz. Oddelek Burov je napadel postajo Pinarf, a se je moral umakniti.

Dunaj, 29. sept. »Wien. Abendp.« poroča, da odpotuje parnik »Leopard« 1. oktobra proti Kini. »Donau« dospe koncem februarja v Nagasaki.

London, 29. sept. Iz Pekina poročajo 23. t. m.: Vojno sodišče je zaslislalo Kitajca, ki je sumljiv umora poslanika Kettelerja. Ker pa ni bilo na razpolago jasnih dokazov, se počaka s konečno razsodbo, dokler se preiskava ne dožene.

Čisto medicin. ribje olje.

Deželna lekarna

pri Mariji Pomagaj

Cubar, Primorsko, septembra 1900.
Blag. g. Milan Levstek, lekarnar v Ljubljani.
Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašog neprecenljivega darila in pristnog medicinskog ribjog olja, katerega že dle časa samo iz Vaše dobro znane lekarnar naročam in uporabljam za sebe in svojo rodbino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gl. 50 kr.
Pozdravljam in ostajam Vam udani
839 2 Anton Ožbolt, trgovec in posestnik.
Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.
Razpošilja vsak dan z obratno pošto
dež. lekarna pri Mariji Pomagaj
Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.
Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta.

Umrli so:

27. septembra. Fran Fišer, natakar, 52 let. Kolodvorske ulice 34. jetika.
28. septembra. Franja Božič, kajzarjeva hči, stara 14 dni, Črna vas 16, pljučnica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po term.	Velikost oblakov	Nebo	Padavina
18 9 zveč.	736 3	18 8	sr. jzrh.	jasno	
29. j. jutir.	737 1	14 0	sl. svzh.	jasno	0-0
2. popol.	736 7	24 9	sr. zah.	del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 19 7 normale: 13 1°.

Zahvala.

Podpisano vodstvo se najsrčneje zahvaljuje vsem, ki so rajnemu gospodu kanoniku in vodji »Marijanišča«

dr. Frančišku Lampetu.

med boleznijo izkazovali svoje sožalje in molili zanj, kakor tudi vsem, ki so ga v tolikem številu spremili k večnemu pokoju, zlasti mil. g. stolnemu proštu dr. Klotfutarju, ki ga je pokopal, in stolnemu kapitelju, kakor tudi g. dr. Elbertu, proštu novomeškemu, eks. gospodu deželnemu predsedniku baronu Heinu, gosp. deželne vlade svetniku marki Gozani in vladnemu tajniku Haasu, zastopnikom deželnega odbora gg. vodji Povšet in dr. Schafferju, županu Hribarju in članom občinskega zastopa. g. prof. Levcu kot predsedniku »Matice Slovenske«, gosp. J. Rozmanu kot tajniku »družbe sv. Mohorja«, g. prof. Perniku, predsedniku slov. pisat. podpora. društva, gg. dr. Suppanu in Luckmanu kot zastopnikom kranjske hranilnice, gospodu Kostrenčiču kot tajniku »Matice Hrvatske«, »Slov. kršč. soc. zvezi«, »Katoliški družbi« katol. društvu rokodelskih pomočnikov, kakor tudi vodstvom šol in zavodov, ki so se udeležili pogreba. Bog poplačaj še zlasti onim dobrotnikom, ki so se ob tej priliki spomnili z milodari deškega sorotišča »Marijanišča«.

Vodstvo Marijanišča v Ljubljani.

Poziv

846 1-1

na živcih obolelim.

Pri podpisnem dr. Ivanu Janu se je po nesrečnem potresu od 14 aprila 1896 razvila vže v kalu obstoječa živčna bolezen, katero zdravniki v obče označujejo za nevstrasteno, s tako silo, da me je storila za vsako delo nesposobnega. Visoki občinski svet dež. stolnega mesta Ljubljane mi je kot magistratnemu tajniku dovoljeval od leta 1895 do 1900 vsako leto večmesčno in leta 1899 celo celoleten dopust, katere dopuste sem porabljal vestno po nasvetih zdravnikovih, a brezuspešno. Morali so me upokojiti. Obupan in razmučen od skrajnosti od bolezne, vedno se ponavljajoče misli, da za-me ni rešitve, zapustim 25. junija 1900 ženo in 6 nedorastlih otrok in zbežim na gorenske planine trdo preverjen, da se ne vrnem nikdar več zdrav. A čudovito. Po božji previdnosti uredil sem si svoje življenje tako, da mi je brez zdravljenja v kakih treh tednih postajalo bolje in sedaj sem, hvala Bogu, okreval skoraj popolnoma. Zivahen sem zopet na duhu in telesu.

Iz hvalečnosti hočem tudi drugim sotrpinom na enak način pomagati, ter vabim vse one, pri katerih zdravniki slutijo ali konstatujejo katerokoli živčno bolezen, da se zglasijo čimprej osebno ali pismeno pri meni, ako hočejo živeti vsaj tri tedne v bodočem mojem zavodu strogo po mojih propisih, katere vsakemu rad pismeno načrtam. Ako se zglati zadostno število udeležencev, hočem še ta mesec pričeti s pripravi k ustanovitvi zavoda, v katerem zglašeni in vsprejeti brezdomno ozdravijo.

Podhom, pošta Gorje pri Biedu, 22. sept. 1900.

Dr. Ivan Jan,
magistratni tajnik v pokou.

Trboveljski premog

v kosih

dobiva se pri

IVANI TREO

Cesta na Rudolfovo železnico št. 8.

P. n. naročnikom dovaža se vsaka množina na dom — Naročeni polni vagoni premoga dovažajo se neposredno s kolodvora.

856 2-1

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo

Želodčno *

*** tinkturo**

lekarnarja Piccoli v Ljubljani

dvornega založnika N. Svetostipa peža

kot **želodec** krepkujee in tek vzbujajoče, dalje kot prebavljenje in telesno odprtje pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpe na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v škatljicah po 12 in III. več steklenic. 591 50-14

Jan. Dogan-a
mizarski pohištveni obrt
536 16 v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 19 (v Medjatosi hiši)
priporoča svojo dobro vrejeno
zalogo
vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva.
Naročila se točno izvršujejo.
Centlnik s podobami zastoj in franko.

J. SOKLIČ
v Ljubljani, Pod Trančo 1
priporoča osobito preč. duhovščini in sl. občinstvu
v mestih in na deželi **izborno svojo zalogo**
cilindrov, mehkih in trdih
klobukov, 251 12-10
turistiskih klobukov, čepic,
Tovarniška zaloga
lodenih klobukov C. kr. dvornih
založnikov A. J. Pichler v Gradci.
po raznovrstnosti blaga primerno nizkih cenah.

V Spodnjem Logatecu, nasproti
kolodvoru, v jako ugodni legi, daje se v
najem od 1. oktobra t. l. naprej
prodajalnica
s skladiščem in k tej spadajoče stano-
vanje, obstoječe iz sobe in kuhinje.
Natančneje poizvz se pri A. Serini v
Logateci. 797 (4-4)
Emajlna glasura, prava, uporah-
mete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, že-
lezje, les, kositar, kameniti predmeti, vodovodne škocke,
kojnim dá porcelanu slišno prevlako V škaticah po
1/2 in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL**
v Ljubljani, Francišanske ulice.
Vnauja naročila po povzetju. 228 3 12-5

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
170 62

Zaradi smrti
popolna razprodaja
zaloge ur in zlatnine
pod tržno ceno
pri 820 3-3
Viljem Rudholzerja dedičih
v Ljubljani,
Jurčičev (Prešernov) trg št. 3.

Opeka vseh vrst!
Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da
sem v svojo
opekarno
s parno silo
in da izdelujem vsakovrstno
*** opeko za stavbe, ***
zarezo opeko (Strangfalzziegel),
stisnjeno strešno opeko (Dach-
*** pressziegel) itd. itd. ***
Za trdnost opeke zoper vremenske vplive pre-
vzemam posebno jamstvo.
Priporočuje svoje izdelke vsem gg. stavbenikom
in drugemu občinstvu, zagotavljam najhitrejšo po-
strežbo in jako nizke cene. 676 11
Ludovik Herzmann,
opekarna s parno silo,
v Ljubljani, Tržaška cesta.

MATTONJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina
je
najboljša mizna in osvežu-
joča pijača, 10 39
katera je preskušena pri
kašlju, vratnih boleznih, želo-
dnem in mehurnem kataru.
Izvirke: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani.
Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena
„Vzgoja in omika ali izvir sreče“
(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, ka-
teri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potreb-
nega, da more sebe in druge blaziti in prav olikati),
ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti
10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri Jožetu
Valenčiču na Dunaju, III., Steingasse 9,
I. Stock, Th. 10.
Založnik, ozir. prodajalec je voljan vrniti denar,
ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in
čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana,
knjig je malo več. 1000 32

Služba organista
in cerkvenika
v Vel. Lašičah se odda takoj.
Dobrodi so: 300 gld. v gotovini, prosto stano-
vanje in nekaj stranskih d. hodkov. Oženjeni ima
prednost. — Prosilci naj se obrnejo na župni urad
Velike Lašice. 851 3-3
Domača umetnost!
Podobarski in pozlatarski atelje
ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani
Kolodvorske ulice št. 22
60 52-38 v hiši gospé Wessner-jeve
se priporoča prečastiti
duhovščini in cerkve-
nim predstojništvom v
naročila za izvrševanje
vsakovrstnih strogo
umetniško izvršenih
lesenih
oltarjev
v raznih slogih
* kipov *
in svetniških soh
od kamena, gipsa
ali lesa itd.
Oltarne skupine
iz različnega ma-
terijala.
Priznana umetniško
dovršena dela!
Priznana pisma
so na razpolago.
Domača
tvrda!

Bratje Vrsalović
Novoselo (Selca) Brač, Dalmacija
prodajajo po povoljnih cenah
*** vino ***
lastni pridelek
v steklenicah in sodih, kakor:
izvrstna namizna, bela, rdeč-
kasta (kakor cvicek), črna, de-
sertna vina in prošek, vulgava
glasovito Bračko vino, in orljenjak.
Sladka bela in črna vina od
septembra do grudnia. 804 10-6

Razpis.
Razpisuje se v Šmartnem pri Litiji
služba organista in občinskega tajnika
do 15. oktobra 1900
Plača letna 1000 K v gotovem denarju in prosto stanovanje.
Prosilci naj so lepega нравnega vedenja, zmožni voditi večje cerkvene zборе in prav
spretni v občinskem tajništvu
Nastop službe 1. novembra t. l. ali vsaj do 1. januarja 1901.
Šmartno pri Litiji, dne 24. septembra 1900.
Ivan Breznikar,
župan.
Ivan Lavrenčič,
dekan.
Glavna zaloga
za Kranjsko:
Mihael Kastner
v Ljubljani. 259 52-43

FELIKS TOMAN
kamnoseški mojster v Ljubljani, Resljeva cesta št. 26
priporoča svojo največjo zalogo
nagrobnihih spomenikov
od različnih in najtrpežnejših marmorov, od granita, črnega sijenita in labradorja, prevzame tudi vsako stav-
beno kamnoseško delo po najnižji ceni. Posebno se pripo oča prečastiti duhovščini na izdelovanje raz-
ličnih cerkvenih umetno kamnoseških del, kakor oltarjev, tabernakeljov, prižnic, obhajilnikov, krstnih
in kropilnih kamnov in podob v vsaki velikosti iz marmorja ali peščenika itd. in izgotovi tudi brezplačno
potrebne načrte in proračune.
Najcenejša zaloga plošč za pohištvo od tu in inozemskih marmorjev. 842 6-3

Ne kupujte že gotovega jesiha!
Izgotovljen jesi se mnogokrat pokvari, če dolgo stoji, ali je pa na-
pravljen iz slabih tvarin, torej neukusen, zdravju škodljiv. Izdelujte si jesi
sami ter sproti iz jesihevega cveta „Vinacet“ s tem, da se mu prilije vode!
Tak kis iz vinaceta nima bakterij, se ne spridi, po kuhanju se ne poškoduje
in ima ravno tako fin duh in okus, kakor gotov jesi, a je ceneji (kakor je
njega moč 10 do 15 h liter).
Na prodaj je „Vinacet“ v vseh prodajalnicah delikates in kolonijal-
nega blaga in v drožerijah 1/4 literska steklenica 1 krono, celolitska ste-
klenica 3 krone. 622 4-4
V Ljubljani je dobiti pri J. Buzzolini ju in J. C. Praunseiss-u.

Nikaka skrivnost ni več
napraviti si vsako doma sam brez
vsake priprave in težave najfineje li-
kerje po francoskem zistemu s po-
močjo ekstraktov, ki stanejo za napravo
po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc,
vermut, ruski polinovec, češki liker,
kimek po 80 kr.; slivovec, rum, češ-
njevec, alaš, alpski liker po 85 kr.
in konjak, benediktinec, chartreuse,
plznski liker po 95 kr. Razpošiljam
proti predplačilu v znamkah ali poštini
nakaznici, po poštnem povzetju 10 kr.
več. Vsaki pošiljki pridenem navo-
dilo, kako se napravi liker. Prepro-
dajalcem, če naročijo več blaga, mnogo
ceneje.
Anton Rukavina,
Trst,
612 50-35 Via Belvedere št. 23.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,
v Knezovi hiši,
obrestuje hranilne vloge po 61 12-9
4 1/2 odstotka
brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.
Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.
Poštne hranilnične urada št. 828.406,
Telefon šte. 57.

DOBRA VARČNA KUHINJA.

Juhina zabela Maggi prekosi vse druge: vsako juho in slaboten bulon stori v trenutku dober in redilen, — le nekoliko kapljic je treba — Dobi se v izvornih stekleničah po 50 vinarjev po vseh prodajalnicah delikatez, dišav, kolonijalnega in špecerijskega blaga. Izvirne steklenice se po ceni napolnujejo z novo juhino zabelo Maggi-jevo. 168 12-8

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomšekove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov
iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25-21

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
Špitalske ulice št. 7, I. nadstr.

Zobozdravnik

med. univ. D^r. RADO FRLAN

špecialist za zlate in porcelanaste plombe,

bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v Berlinu,
Dorotheenstrasse,

naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno
ruvanje zob z dušikovim oksidom (Lustgas oder Lachgas) in da izvršuje od
8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo.

Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih
spon in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobo-
tehnična dela

751 6

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečistite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52-18

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Trocevka
glad. 75-.

Puškar

Fr. Kaiser

v Ljubljani

priporoča za dōbo lova ter pošilja

puške

in vse druge lovske potrebščine

katerih ima veliko zalogo.

753 5

Trocevka
glad. 75-.

Trocevka
glad. 75-.

Trocevka
glad. 75-.

Prodajalnica
izgotovljene obleke
za gospode in gospe.

Eričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice št. 9
priporočata svojo bogato zalogo vsakovrstnih
izgotovljenih jesenskih in zimskih
ob lef za gospode in gospe
po čudovito nizkih cenah.
Prodajalnica izgotovljene
obleke za gospode
in gospe.

811 5-5

Kwizdov

korneuburški živino-redilni prašek

je dijetelno sredstvo za konje, govede
in ovce. Že 50 let se rabi v premo-
gih hlevih, ako živali nočejo jesti, če slabo
prebavajo in za zboljšanje in namno-
ženje mleka pri kravah. Cena: ena škatla
1 K 40 h. pol škatle 70 h. Pristno je samo
z gori označeno varstveno znamko ter je do-
biti po vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

Glavna zaloga: II. 631 20-4

Franc Jan Kwizda,

c. in kr. avstr.-ogor., kr. rumunski in knj.
bulgarski dvorni založnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Zavod za slikanje na steklu
Ed. Stuhl Gradec, Ungergasse 3
izdeluje slikana okna za cerkve in hiše
v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal
za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvoje okenj, po 4-5 m
visoka in 1-5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V
oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gld.
Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim
gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.
Župni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.

Jan. Lenart, duh. svetnik, župnik.

Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za
našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvoje okenj
s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z raznimi drugimi slikari-
jami ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško in v popolno zadovoljnost.
Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem cer-
kvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečistiti duhovščini na razpolago še dokaj.
Vljudno se priporočam
471 20-18

Ed. Stuhl.

„The Mutual“,
zavarovalna družba za življenje v New-Jorku.

Popolnoma vzajemna.

Police so po preteku 2 let nespodbijalne in po preteku
3 let nezapadljive.

Konečne številke bilance za l. 1898:

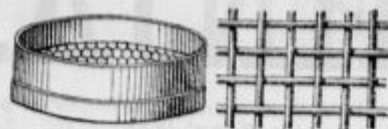
Denarno stanje	1.369.576,693-29 kron
Zavezan sti na račun lastnikov polic	1.150.168,487 79 »
Prebitek na račun lastnikov polic	219.408,205-50 »
Zavarovalno stanje vštveši telesne rente	4.795.509,175-81 »
Dohodki leta 1898	299.660,000- »

Rezerve premij avstrijskih zavarovancev založene so v avstrijski zlati
renti pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Letne dividende. — V polli sami zjamčena posojila in
odkupi v gotovini.

Pojasnila, prospekte itd. daje 858 26-25

generalno zastopstvo za Kranjsko
v Ljubljani, Franciškanske ulice št. 16, II. nadstr.

Narejena sita in rešeta z lesenim obodom v vseh velikostih.

Ograja gozdov, pašnikov vrtov itd.

Elastične posteljne mreže (Spiral-Drahtmatratzen) iz galvanizirane jeklene žice.

884 10-9

Karol Zupančič, Jurjevica pri Ribnici, Kranjsko, izdelovatelj žičnih (dratenih) tkanin ter pletenin in trgovina s sitarskim, rešetarskim in lesenim blagom,

priloga slavnemu p. n. občinstvu svoje **pletanine iz žice**, pletene s strojem po vzorcih, za ograjo gozdov in vrtov, za fazanerije, kurnike, golobnjake; **mreže za presejanje** gramoza in peska. — Izdeluje in ima veliko zalogo **medene, pocinjene in železne tkanine** za stroje, mline, okna, line, kleti; **mesne sitnice**, prožne posteljne mreže (Drahtmatratzen) v r. znih velikostih, raznovrstna sita, rešeta za tovarne in mline, kape za ogrebanje čebel, pokrivala za jedila, **razno leseno (suho) robo** itd. po najnižji ceni. — **Ceniki na zahtevanje brezplačno.**

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priloga se prečistiti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem **birete, oingulum** in vsakovrstne šemise, kakor tudi **vsa druga v to stroko spadajoča dela** natančno po meri.

Prosim prečistiti duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bom vedno skrbel, da zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno **krojaško delavnico**, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri. 86 35

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

Zaloga Karl Giani-jevih vezil in tkanin

FELLINGER in HASSINGER

c. in kr. dvorni založniki.

114 26-11

Cerkvena oblačila, društvene zastave itd.

Dunaj, I., Seilergasse 10, „Göttweigerhof“.

Krasni cenik z nad 300 podobami brezplačno.

A. Kasch

prej Ferdinand Bilina in Kasch

Židovske ulice šte. 1

priloga za jesenski čas in zimo

rokovnice

najbolje in cicer: fine glase, usnjene za pranje, gorke zimске iz sukna in kožuhovine po **znižani ceni**. — Velika zaloga rokovic za vojake, lastni izdelki.

Vedno najnovejša **kravate in ovratnike za gospode, manšete, predpasniki** itd.

Kovčki, ročne torbice in različno drugo.

Pozor! Vse imenovano prodajam po **cenilni vrednosti**.

824 3-3

Rokovnice sprejemam za snaženje in umivanje.

Dunajska filijalka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

984 118

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Otvoritev odvetniške pisarne.

Dne 1. oktobra od prè

861 2-1

odvetnik dr. ALBIN KAPUS

svojo pisarno

v Ljubljani, v Gospodskih ulicah šte. 19.

ALOJZIJ VODNIK

kamnarski mojster, Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 34

priloga svojo največjo zalogo vsakovrstnih

grobnih spomenikov, kakor tudi črnih piramid

lastnega izdelka po zelo nizkih cenah.

862 4-1

Vsa naročila na splošna kamenarska dela se točno in vestno izvršujejo.

SEZONI

SEZONI

priloga svojo bogato zalogo **pušk najnovejših sistemov** in **najnovejše vrste revolverjev** itd. vseh pripadajočih **rekvizitov** in **municije**, posebno pa opozarjam na

730 20-7

trocevne puške

katero izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočijo. — Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

Fran Sevcik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.